

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Beati Aloysii Gonzagæ E Societate Iesv,
Ferdinandi S. Rom. Imp. Principis, Marchionis
Castilionensis F. Natu Maximi, Libri Tres**

Cepari, Virgilio

Coloniæ Agrippinæ, 1608

c. 7. Profiscitur cum Marchione in Hispaniam, & quomodo vitam illic in
regia traduxerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43934

milis, quandoq; defixis in alicuius Divorum imāginem oculis, neq; vocantes, neq; alloquentes audiebat, neq; nisi aliqua mora interposita; respondere, vt mentem à sensibus peregrinatam esse constaret. Non semel mihi affirmavit, singulari se in Beatissimam Virginem pietate ferri, & cor sibi, eius duntaxat audito nomine, incredibili voluptate diffuere. Equidem illum arctiori religione obligatum non novi, à gravissimis tamen hominibus Mediolani, Brixia, Cremona, Ferrariae, Genue, Mantuae alibi-que accepti, eum Societati IESU adiunctum, in ea cum illustri apud omnes sanctitatis gloria vixisse. per eandem item sanctitatem esse emortuum multi viri religiosi, magna auctoritatis asseuerarunt. neq; pauci censuerunt tutius fieri, cum nos ipsos eius animam, quam cum eius animam Deo commendamus. Præterea fama miraculorum, prodigiorum, beneficiorum, que eius gratia accidunt diuinitus, itemq; celestis honoris, in quo eius sancta reliquia habentur, longè lateq; est peruagata. Hæc Reuerendus ille Pater Dominicanus.

CAPVT SEPTIMUM.

PROFICISCI TUR CVM MAR-
chione in Hispaniam, & quomodo
vitam illic in regia
traduxerit.

Age

A Gebatur annus Christi M.D.LXX-
 XI. cuius autumno Maria Austria
 IMPPPP. Caroli V. Filia, Ferdinandi
 I. nurus, Maximiliani II. coniunx, Rudol-
 phi II. qui etiamnum imperat, mater, ac
 Philippi II. Regis Catholici soror, è Bo-
 hemia in Hispaniam commigravit. Eam
 honoris causa, ab eodem rege, aliquot Ita-
 li Principes, illi regno deuincti, atque in-
 ter hos Ferdinandus Marchio B. **ALOY-**
SII Pater, ex Italia in Hispaniam trajicien-
 tem prosequi sunt iussi. Ei cum coniunx
 eius Martha, ipsius Augustæ rogatu, co-
 mes accederet, tres etiam liberos itineris
 socios adsciscunt: filiam vnam cui Isabel-
 læ nomen, quæ cum postea in Hispania
 remansisset, ibi inter Principes gynæ-
 cei Isabellæ Claræ Eugeniæ Infantis His-
 paniarum feminas viuendi finem imple-
 uit. **ALOYSIVM** maximum suæ stir-
 pis dimidiati iam anni supra tertium de-
 cimum, & Rudolphum ætate aliquan-
 to minorem. Hoc itinere quod ex I-
 talia in Hispaniam confecit **ALOYSIVS**,
 nunquam, vti iam solenne illi erat, quo-
 tidie diuina meditari, & ardorem il-
 lum in pietate adhibere intermisit. ita-
 que animum nunquam non his tali-
 bus curis districtum habebat. Percre-
 buerat in triremi, periculum esse,
 ne in

ne in

ne Turcarum potestatem venirent; hic ille
 repentina cupiditate exardescens: *Vtinam,*
 inquit, *ita casus ferret, vt Martyres fieremus?*
 Adhæc eius mater mihi commemorauit,
 eum inter marinos illos scopulos lapillum
 offendisse notis quibusdã distinctum, quæ
 sacratissimas Christi Saluatoris nostri pla-
 gas referrèt. ille verò; cuius tota mens sem-
 per erat in pietate, ratus eum sibi diuinitus
 obiectum esse, quò intelligeret similes sibi
 ac Christo pœnas patiẽdas esse, ad matrem
 conuersus: *aspice Domina,* inquit, *quod mihi*
Deus obtulit? & tamen pater adhuc me vetabit
religiosum fieri? eum deinde lapidem, quip-
 pe Christi patientiæ monumentum, diu in
 honore habuit. Postquam in regiam deue-
 nerunt, Marchio vetus suum cubicularij
 munus sustinuit, ALOYSIUS, & Rodol-
 phus allecti in Meninos, hoc est, ephēbos
 honorarios, Iacobo Principi, Regis Catho-
 lici Philippi II. filio, Philippi III. qui ho-
 die regnat, fratri natu maiori ministrarūt.
 Amplius duos annos B. ALOYSIUS in
 Hispania commoratus est, quo tempore
 gnauiter in primis in studia literarum in-
 cubuit. Logicam ei tradidit sacerdos quidã
 ante alios eruditus. Sphæræ autem descri-
 ptionem Dimas regius Mathematicus: ad-
 hæc quo idie à prandio, magistro Philoso-
 phiam, & Theologiam naturalem tradenti
 dabat

dabat operam, in qua tantum profecit, ut, cum forte eo tempore Compluto iter haberet, quo studiosus quidam est Theologia theses proposuerat ad disputandum, praesidebatque P. Gabriel Valquez, (quem deinde Romae Theologiam explicantem audiuit) ipsorum inuitatu, adolescens quatuordecim duntaxat annos natus, conquisitis argumentis, singulari cum Laude, & applausu praesentium, probare conaretur, mysterium Sanctissimae Trinitatis naturali vi mentis posse cognosci. His aulae, literarumque occupationibus astricto facile animadvertibat AL O Y S I V S parum otij ad pietati seruiendum posse superesse, praesertim quod a primo ne orationes quidem quibus consueffet, neque Confessionis & Eucharistiae mysteria crebris obeundi facultas erat. Iamque desiderium illud incitatum fortunae commoda quamprimu abijciendi, & illae diuinitus animo iniectae faces, quibus antea arserat, sensim languescere videbantur. Quocirca Dei impulsu, hominum rumoribus, iudicijsque contemptis, in ipsa regia per quantam maximam posset religionem, & innocentiam agitare decreuit. Ea gratia suis confessionibus excipiendis sibi delegit P. Ferdinandum Paternum Siculum est Societate I H S V, qui ea tempestate Mantuae Carpetanorum habitabat.

G

tabat.

tabat. neque postilla intermisit animum
identidem penitentia, Eucharistiaque ex-
piare. Quam porrò in ea regia abundan-
ti omnibus, quæ hominum animos solent
distendere, sit purè integreque versatus,
testimonio sunt eius, quem dixi, patris
litteræ anno M. D. XCIV. datæ, in qua-
rum exordio sic habet. *Expeditam breuiter
quod ex me queris R. P. In ALOYSIO fra-
tre nostro, quem ab ipsa pueritia in Hispania
cognoui, semper tam insignem animi candore-
rem, & innocentiam comperi, vt, eo toto
tempore, quod aliquot annorum fuit, non mo-
do nullius eum peccati mortiferi, quod & ab-
horrebat, vt qui maximè neque vnquam in
vita contraxerat: verum etiam saepenumero
ne tantilla quidem noxia reum inuenerim, cuius
absolutione indigeret. Neque verò hæc tardita-
tinaturæ, aut hebeti ad intelligendum ingenio
attribui possunt. quippe qui iam tum id æta-
tis, & grauitatè morum, & perspicacitate
mentis, atq; prudentia longè erat seni, quàm
adolescenti similior. Otij, ac desidia maximum
illum odium ceperat. itaque semper honestis ex-
ercitijs, sed plurimùm legendis sacris Biblijs,
in quibus eius animus acquiescebat mirificè,
distinebatur. In verbis item tantam eius mode-
stiam notauì, vt ne leuissimo quidem dicto
quenquam aliquando perstringeret.*

Ex hisce Patris verbis, qui ei à sacris con-
fessio-

fectionibus fuit, & alijs quæ deinceps collo-
rabo, satis liquidò cognosci potest, eum in-
ter medias occupationes aulicas, cœlesti
quodam, & angelico more vixisse. est enim
eximia quædam laus, cùm quis in aula di-
uersatus, ne eorum quidem delictorum
compertus fuisse prædicatur, quibus et si
venia prompta est, absolutionis tamen in-
digent. In publico tam erat compositus, ac
modestus, vt oculos nunquã humo attolle-
ret. Itaq; cùm ita sermo ferret, narrauit iã
Religiosus se neq; Mantuæ Carpetanorũ,
vbi aliquot annos degerat, neque Castilio-
ne, vbi natus & educatus erat, viam absque
duce posse reperire; quo duce semper vt
solitus est, tùm ne quæ auocandi à cogita-
tione animi occasio daretur, tùm, quò
suis meditationibus, vt ipse dicebat, va-
care posset. De hac eadem eius modestia,
atque oculorum continentia rem fanè no-
uam, & inauditam narratum eo, quæ
ex testimonio P. Præpositi Prouincia-
lis Neapolitani Societatis IES V, quo per-
familiari vsus est, monumentis publicis
est consignata. Res sic habet. ALOYSIVS,
vt dictum est, in comitatu Imperatricis
iter in Hispaniam ex Italia fecit, deinde
dum versatur in regia, prope quotidie
cum Iacobo Principe, eandem Imperatri-
cem salutatum adiit, ac denique sexcentis

G 2

oppor-

opportunitatibus eam videndi, & accuratè
 contemplandi vsus est. fuit nihilomi-
 nus tam singularis eius modestia, vt illi
 Patri, quem memorauit, sit confessus, se
 ne semel quidem eius faciem vidisse, aut
 ad eam aspexisse. At quis nescit, quanto
 plerique omnes, eiusmodi in dignitate po-
 sitos homines, cum tempus oblatum fue-
 rit, videndi, atque attentius consideran-
 di studio teneantur, & quanti ad illos
 spectandos, in ea loca, quæ præteritur,
 sunt, concursus multitudinis fiant. Cœ-
 pit iam tùm vestes detritas & obsoletas,
 ac tibialia appositis supra genua pannicu-
 lis refarta, quorum vel postremos homi-
 nes pudere solet, in delicijs habere. Ni-
 mirum ille huius corrupti mundi con-
 temptor, quorsum homines illi obnoxij
 sua facta acciperent, nihil morabatur. Nam
 veltimenta quoque noua patris iussu con-
 fecta, quamdiu licebat, induere cessa-
 bat, atque vbi semel, aut iterum illis or-
 natus inceserat, ad pannos suos commo-
 dè redibat. Torques aureos, aliaque or-
 namenta, quæ illius regiæ mos amat, re-
 spuebat, cum diceret, hunc apparatus, eo-
 rum esse qui non Deum, vt sibi certum
 esset, sed corporis, fortunæque gaudia
 sequerentur. Huius gratia multum illi
 principio, cum irato patre filij mode-
 stiam

stiam suam, suæque familiæ dedecus interpretante conflictandum fuit. ad extremum constantiæ filij manus dedit, quodque antea, certis de causis, probare non poterat, admirari cœpit. Attamen etsi ALOYSIUS sibi seorsim paupertatem tantopere caram haberet, facile tamen famulos, ac stipatores suos, pro suo quemq; muneris, & dignitatis gradu ornatos esse patiebatur. Tantæ erat eius cum proceribus aulæ conuictus grauitatis, religionisque plenus, vt eo superueniente, aut eminus conspectu hilariore sermones abrumperent, seque ad modestiam compoherent. & quoniam liquebat, nullo eum vnquam dicto vel facto non omnes honestatis numeros obiuisse, neque vllum siue seriò seu iocò indecorum dictum ad aures posse admittere, in communi primorum aulæ prouerbio versabatur: Marchionem Castilionensem minorem non videri carne constare. Nullam occasionem aliorum commodis seruiendi elabi sinebat. Iacobum Principem etiam tum paruulum è fenestra prospectantem, ventus vehementiori flatu incessebat: cui ille pueriliter indignabundus. *Heus vente, inquit, impero tibi, vt molestiam mihi exhibere desinas.* Tum ALOYSIUS, qui proximus a stabat, opportunitate vsus: *Potes, inquit,*

Domine, homines tui dicti obediētes nancif-
 tisci, in elementa autem solius Dei imperium
 est, cui & te parere oportet. Rex, uti de
 omnibus filij rebus solebat, ita de hoc
 quoque mandato quod vento dederat, at-
 que de ALOYSI apophthegmate cer-
 tior factus, in loco, & prudenter dictum
 esse iudicauit.

Dum in Hispania versatur, incidit fortè in
 librum, què de ratione piè meditandi, mè-
 temq; à cæteris curis reuocaram. in id vnū
 configendi Ludouicus Granatensis edidit.
 eius lectione impulsus concepit, quotidie
 minimum vnā horam intenta, ac nusquā
 dispersa mente res sacras meditari. Igi-
 tur cū in genua asitisset, nulli vnquam
 adminiculo innixus meditationem ordie-
 batur, ac semihora, aut tribus, verbi
 gratia, partibus elapsis, vbi vel tantillum
 in mentem venerat, quod eam ab in-
 stituto auerteret, superius omne tempus
 properdito ducens, alia denuò hora me-
 ditandi initium faciebat, idque deinceps
 tamdiu iterabat, donec vnā aliquam ho-
 ram omni mentis aberratione caruisset.
 Itaque aliquamdiu solenne illi fuit quinas,
 & interdum amplius horas ritè meditando
 transigere. Verū ne his talibus occupato
 quisquam suorum, vel alienorum interue-
 paret, & obturbaret, in obscuras se latebras,
 inter

int̄r destinatas Vulcano lignorum strues,
abdebat. Ibi dum Deo contemplando pro-
pitandoq; pietati suę indulget, nunquam à
domesticis tametsi multum seduloq; ve-
stigantibus reperiri potuit. De quo tum
maximè à parentibus obiurgatus est, cū
eum amici aliqui homines illustres saluta-
tum veniebant. Sed ille nimirum qui illas
mortalium congressiones, beneficijs qui-
bus interea de cęlo afficiebatur, lōgè post-
ferebat, sp̄retis hominum rationibus, ni-
hil veritus parum officiosi vrbaniq; ad-
uersum homines notam, dummodo ne mi-
nus in Deum pij culpam sustineret, nun-
quam, vt hominibus gratum faceret, illa
religionis exercitia vel omisit vel interrup-
pit. Id postquam eius amicis gnarum fuit,
abstinuerunt scilicet talibus officijs, va-
cuumque inanibus negotijs, ac securum ab
omni interpellationis metu reliquerunt.

CAPVT OCTAVVM.

*SOCIETATEM IESV INIRE
statuit, idque consilium paren-
tibus exponit.*

Alterum iam annū, & sesqui B. Aloy-
sius in Hispania egerat, cū diuini spi-
ritus instinctu, quò magis magisq; indies

G 4

age-